Народна банка на Република Северна Македонија

Упатство за користење на апликацијата "Декаден извештај за прометот остварен од менувачко работење"

за надворешни корисници

ВЕРЗИЈА 2.2

Ноември, 2019 година

СОДРЖИНА

Упатство за користење на апликацијата	1
СОДРЖИНА	2
1 ВОВЕД	3
1.1 Цел на документот	3
1.2 Краток опис	3
1.3 Интернет-апликација	3
1.4 Предуслови за користење на апликацијата (инсталација и прилаго на клиентските машини)	одување 3
2 КОРИСТЕЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА	9
2.1 Можности	9
2.2 Ограничувања	9
2.3 Најава	9
2.3.1 Најава во апликацијата	10
2.4 Општи функционалности	14
2.4.1 Внесување податоци	14
2.4.2 Промена на податоци	
2.4.3 Известувања од НБРМ	19
2.4.4 Известување за времено отсуство од работа	
2.4.5 Видови грешки	
2.5 Контрола на сертификатот	
2.5.1 Сертификати од КИБС	25
2.6 Шема за документ во форматот "XML"	

1 ВОВЕД

Упатството за користење на апликацијата "Декаден извештај за прометот остварен од менувачко работење" е наменето за правните лица коишто имаат обврска да го доставуваат образецот ИМР1 до Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: НБРМ) по електронски пат.

1.1 Цел на документот

Целта на овој документ е да му го прикаже на корисникот деталниот опис на користење на апликацијата и сите нејзини функционалности. Примената на овој документ ќе биде од корист за сите правни лица, овластени менувачи (дозвола за вршење менувачки работи) коишто се обврзани декадно да ги доставуваат податоците од својот промет остварен од менувачко работење до НБРМ.

1.2 Краток опис

Согласно со точка 27 од Одлуката за менувачки работи ("Службен весник на РМ" бр. 31/09, 34/09 и 66/09) и точка 10 од Упатството за спроведување на одлуката за менувачки работи ("Службен весник на РМ" бр. 38/09), Народната банка на Република Македонија изготви интернет-апликација за доставување на декадниот извештај за прометот остварен од менувачко работење. Со оваа апликација податоците од остварениот промет од менувачкото работење ќе се доставува по електронски пат и ќе биде прифатен од НБРМ само доколку не постојат грешки при контрола на податоците. Праќањето на податоците од страна на субјектите до НБРМ е организирано така, што ќе се овозможи голема безбедност и сигурност.

1.3 Интернет-апликација

Праќањето на податоците од страна на овластените менувачи до НБРМ по електронски пат е овозможено преку интернет-апликација и таа дава можност корисникот да ги прати своите податоци за прометот остварен врз основа на менувачко работење директно во информацискиот систем на НБРМ, брзо и едноставно. При внесувањето на овие податоци се врши контрола за нивната исправност, при што на субјектот во истиот момент му е овозможен преглед на грешки, доколку постојат. Податоците ќе се сметаат за прифатени од страна на НБРМ само ако се логички исправни и снимени во информацискиот систем на банката.

1.4 Предуслови за користење на апликацијата (инсталација и прилагодување на клиентските машини)

За да може да се користи апликацијат, потребна е врска кон Интернет, сертификат од овластен издавач и персонален компјутер на којшто се потребни следниве инсталации:

- Виндоус икс-п (Windows XP, SP2 или SP3) или повисока верзија;
- Интернет-пребарувач 6.0 (Internet Explorer 6.0) или повисока верзија.

Исто така, потребно е да се направат следниве прилагодувања:

- Инсталација на компонентата "NBRMSignCom" оваа компонента, како и упатството за нејзиното инсталирање се наоѓаат на најавната страна на апликацијата;
- Сертификат "рут" на НБРМ инсталацијата на овој сертификат е објаснета во делот за активирање на портал-страницата на НБРМ;
- Инсталација на сертификат дигитален потпис;

Прва страница на апликацијата "Декаден извештај за прометот остварен од менувачко работење" (слика 1):

	and the	
e technotal nhrm mk	auruaspx •••• Sedicit	
Eile Edit View Favorites Tools Help		
	Кородина банка на Република Северна Македонија	
Почетна страна Страна за најавување	Декаден извештај за промет реа	пизиран од менувачко работење
	Декаден извештај за прометот реализиран од менувачко работење	
	ВАЖНА ПРЕПОРАКА! × Препорачуваме користење на пребарувачите Chrome, Edge, Firefox, или Opera! Корисни информации за користење на апликацијата со Internet Explorer:	
	за подоора прегледност и функционирање, овој сајт не треба да оиде во "Compatibility View" (Menu -> Tools -> Compatibility View settings). Доколку се појавуваат технички проблеми со најавувањето на оваа апликација, тогаш постапете по "Упатството за менувачко работење (за Internet Explorer) Вер. 2.2" (линк подолу). Проверете ги сите наведени подесувања во упатството, неопходни за работа со оваа апликација.	
	- Доколку се применат горенаведните активности и не се отстрани техничкиот проблем, јавете се на тел. 02 3108 555.	
	НБРСМ сертификат за инсталација и упатство NBSignCom - Инсталација на НБРСМ компонента Упатство за менувачко работење (за Internet Explorer) <mark>Вер. 2.2</mark>	
	ХМL Пример и XSD шема за генерирање на XML датотека Најавување	
НБРСМ	Контакт тел.	за техничка помош: 02 3108 555
<		>

Слика 1

- во ИП (Интернет-пребарувач) во опцијата "Tools\internet options\Security\Trusted Sites" во делот "ActiveX controls and plugins", потребно е да се постави:
  - "Initialize and script ActiveX controls not marked as safe" на "enable", и
  - во делот "Miscellaneous", "Include local directory path when uploading files to server" да се постави на "enable",

(постапката е објаснета преку сликите што следат)

Слика 2

Слика 3

Settings
 Disable Enable Download signed ActiveX controls Disable Enable Prompt Download unsigned ActiveX controls Disable Enable Prompt Pompt Pompt Prompt
 Disable Enable Download signed ActiveX controls Disable Enable Prompt Download unsigned ActiveX controls Disable Enable Prompt Prompt
 Enable Download signed ActiveX controls Disable Enable Prompt Download unsigned ActiveX controls Disable Enable Prompt Prompt
Download signed ActiveX controls   Disable   Enable   Download unsigned ActiveX controls   Disable   Enable   Enable   Prompt
 Disable Enable Prompt Download unsigned ActiveX controls Disable Enable Prompt
Enable   Prompt   Download unsigned ActiveX controls   Disable   Enable   Prompt
Prompt   Download unsigned ActiveX controls   Disable   Enable   Prompt
Download unsigned ActiveX controls   Disable   Enable   Prompt
Disable   Enable   Prompt
O Enable O Prompt
O Prompt
O Prompt
Tableling and except Antipa V and back and another of a set of the set
O Prompt
Run ActiveX controls and plug-ins
*Takes effect after you restart Internet Explorer
Reset custom settings
Reset to: Medium (default)
OK Carcel

Слика 4

Security Settings - Trusted Sites Zone	×
Settings	
O Disable	
O Enable	
Prompt	
Don't prompt for client certificate selection when no certifica	t
 Disable 	
C Enable	
Drag and drop or copy and paste files	
Disable	
 Enable 	
O Prompt	
Include local directory path when uploading files to a server	
O Disable	
Enable K	
Installation of desktsp items	
Disable	~
*Takes effect after you restart Internet Explorer	
Reset custom settings	
Reset to: Medium (default)	_
	_
OK Can	cel

Слика 5

- во ИП (Интернет-пребарувач) во опцијата "Tools\Internet options\Security\Internet\" во делот "ActiveX controls and add-ins", потребно е да се постави:
  - "Initialize and script ActiveX controls not marked as safe" на "enable", и
  - во делот "Miscellaneous", "Include local directory path when uploading files to server" да се постави на "enable"

(постапката е објаснета преку сликите што следат)

Слика 6

Слика 7

Security Settings - Internet Zone
Settings
 Disable Enable Download signed ActiveX controls Disable Enable (not secure) Prompt (recommended) Download unsigned ActiveX controls Disable (recommended) Enable (not secure) Prompt Prompt Initialize and script ActiveX controls not marked as safe for state
Disable (recommended) Enable (not secure) Prompt Only allow approved domains to use ActiveX without prompt Disable
*Takes effect after you restart Internet Explorer Reset custom settings
Reset to: Medium-high (default)
OK Cancel

Слика 8

Security Settings - Internet Zone
Settings
Disable Prompt Include local directory path when uploading files to a server Disable Installation of desktop items Disable Enable (not secure) Prompt (recommended) Launching applications and unsafe files Disable Enable (not secure) Prompt (recommended) Launching programs and files in an IFRAME Prompt (recommended) Launching programs and files in an IFRAME Takes effect after you restart Internet Explorer
Reset custom settings
Reset to: Medium-high (default) Reset
OK Cancel

Слика 9

Исто така, потребно е секој овластен менувач да достави допис до НБРМ во кој ќе назначи најмалку едно овластено лице за електронско доставување на прометот од менувачкото работење. Овластеното лице за доставување на наведениот извештај треба да поседува сертификат којшто ќе му овозможи пристап до апликацијата и електронско потпишување на податоците од остварен промет.

Овластениот менувач е обврзан да достави допис до НБРМ, доколку на овластеното лице му престанува обврската за доставување на податоците од прометот остварен од менувачкото работење.

2 КОРИСТЕЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА

2.1 Можности

Корисникот може во секое време, од кој било персонален компјутер на кој се инсталирани наведените компоненти, да пристапи до апликацијата и да ја користи, управувајќи со активностите и функционалностите коишто му се достапни.

2.2 Ограничувања

Единствено ограничување е доколку интернет-врската од клиентската страна е бавна, со тоа и користењето на апликацијата може да биде забавено, но не и оневозможено.

2.3 Најава

Најавувањето во апликацијата се врши во два чекора, и тоа најава на порталот и најава во апликацијата. Најавата во порталот значи вклучување на корисникот во околината за работа на НБРМ. Откако корисникот успешно ќе пристапи во оваа околина, следи неговото најавување за работа со апликацијата.

2.3.1 Најава во апликацијата

Кога корисникот се најавува во апликацијата првпат, се појавува порака за негово евидентирање во базата на податоци за корисници (се евидентираат податоците од сертификатот). За да може да работи со неа, потребно е неговата авторизација да биде потврдена од страна на одговорните лица на НБРМ (врз основа на пратениот допис за назначување на овластени лица коишто електронски ќе ги доставуваат податоците). Откако овие чекори успешно ќе завршат, значи дека овластеното лице има пристап до апликацијата (можност за нејзино користење).

	– – ×
https://portal.nbrm.mk/	· A C Search ♪ · ↑ ★ ☆ 🤭
🥔 Народна Банка на Републ 🗵 📑	
<u>File Edit View Favorites Tools H</u> elp	
	народна Банка на република северна македонија http://portal.nbrm.mk
	Апликација 185. eBank-Електронско банкарство за државни институции
	Апликација 192. Статистички податоци - КИПО 2
	Апликација 216. Декаден извештај за промет реализиран од менувачко работење
	Апликација 233. ОБРАЗЕЦ ОФИ1 - Останати небанкарски Финансиски Институции
	Апликација 240. Образец МИ - месечно известување за состојбите и прометот на девизните сметки во странство и евидентните сметки
	Апликација 247. Анкета за очекувањеата на пазарните учесници
	Апликација 256. е-ВХВ – Електронски прием на податоци за хартии од вредност
	Апликација 261. Апликација за преземање на податоци од ЦДХВ
	Забелешон 1. <u>Упатство за инсталација и локални подесувања кај клиентите за работа со апликации од НБРСМ</u> 2. За да је избениет поракта "силибате иза по књезеђу је измеј од измеј и измеј и измеј и од <u>тука</u> 3. <u>НВРИМЈИСОС</u> П - Исталица на ИБРСИ конселета за потицијања 4. Текнича подоршка на танефон 02/3108555 (од 9:00 до 16:00) часот преку Центарот за <u>ИТ успути</u>

Слика 10

За најавување во апликацијата треба да се притисне на врската < **Декаден** извештај за прометот остварен од менувачко работење >, при што се појавува формата што следи (слика 11).

Слика 11

По отворањето на најавната страна на апликацијата, со притискање на копчето <Најавување...>, се појавува формата како на сликата 12.

Слика 12

Следи активност преку која ќе се избере веќе инсталираниот сертификат. Со притискање на копчето <Притиснете за избор на сертификат>, се појавува формата како на сликата 13.

Слика 13

По изборот на сертификатот, доколку корисникот е регуларно пријавен во НБРМ и има важечки сертификат, се добива формата (слика 15) којашто го претставува образецот ИМР1 и преку која субјектот, овластениот менувач има можност да ги прати податоците до НБРМ.

Ако корисникот се пријавува првпат на апликацијата, тогаш се појавува формата како на сликата 14, со порака "*Прво најавување на апликацијата. Контактирајте со стручната служба на НБРМ за да ве авторизираат како валиден корисник*". Во тој случај тој е најавен, но не и авторизиран. Откако ќе биде авторизиран од страна на одговорните лица во НБРМ, тогаш при наредното најавување ќе се појави формата како на сликата 15.

Слика 14

2.4 Општи функционалности

2.4.1 Внесување податоци

Менувачот е должен своите податоци за прометот од менувачкото работење да ги достави во рокот предвидени со закон. Доколку постои потреба од продолжување на овој рок, треба да се обрати до одговорните лица од НБРМ. Податоците можат да се внесат во системот на НБРМ на два начина, и тоа преку директно внесување во формата или преку шемата "xml" и тие се прикажани на сликата 15.

								-
-) (-) 🧭 https://testportal.n	brm.mk/menuvaci/Vno:	s.aspx?Greska=OK				r 🗎 🖒 Search		
estportal.nbrm.mk ×								
<u>ile Edit View Favorites</u>	ools Help			152452575				
				NOT SOL				
		Han	олна банка на	Република Се	верна Макел	онија		
		i idp	одна одна на	r criyosinika cc	верна накед	oninga		
			Корис	ник: ImeEMBS Prezime	EMBS			
			Мат	ичен број: 4064488 - Ni	RM			
			25 50540	01.11.2019 10.	11.2019			
			за период	4-				
						Browse	Upload XML file	
					КУПЕНИ			
	Валита	Поцетиа состојба						
	Dariyia	nonerna cocrojoa	Странска	ефектива	Странски чек	Куповен курс	Примања во денари	
			Резиденти	Нерезиденти		6		
	1	2	3	4	5	0		
	036 AUD	• •		Ľ	0	0	0	
			ПРОДА	ДЕНИ				
	Стран	ска ефектива	Продадена странска	Предалени странски			Kapiup cograifia	
			ефектива на	чекови на	Продажен курс	Издавања во	крајна состојоа	
	Резиденти	Нерезиденти	овластени банки	овластена банка		денари		
	8	9	10	11	12	13	14	
	0	0	0	0	0	0	0	
						Сними при	времено	
		Проверка	Писта на п					
		проверка	Листанат	ратени податоци				
DCM.								
							KUMTAKT LEIL 3	а техничка помош: С

Слика 15

2.4.1.1 Директно внесување

Директното внесување се состои од поединечно внесување на секој податок за одредена валута (почетна состојба, купени, продадени, крајна состојба). Откако ќе се евидентираат податоците од еден слог, се притиснува на копчето <Сними привремено>, при што податоците се сместуваат во одреден привремен простор во информацискиот систем на НБРМ. Внесените податоци се појавуваат во долниот дел од формата (слика 16).

Слика 16

На овој начин се внесуваат сите податоци од останатите валути за коишто се известува. Откако внесувањето на сите податоци ќе биде завршено, се притиска копчето <Проверка>. Доколку податоците се логички исправни, т.е. не се појавуваат грешки, се активира копчето <Прати до НБРМ>, при што се пристапува кон нивно потпишување и официјално прифаќање во системот на НБРМ (постапката е прикажана преку сликите што следат). Ако проверката (логичката контрола) покажува грешки, тие ќе се појават како на сликата 17.

(	http	s://testporta	.nbrm.m	nk/menuvaci/Vnos.asp	x?Greska=OK		- 🔒 Ċ Search.	ــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	- □ × + ★ ☆ ❷
testpo	rtal.nbrm.n	nk	× 📑						
<u>F</u> ile <u>E</u>	dit <u>V</u> iew	F <u>a</u> vorites	Tools	<u>H</u> elp					
					Народна банка н	на Репуб	у лика Северна Македонија		
Почетна									менувачко работење
		Назад							
					ИМА Податоцит	ГРЕШКИ В е не можат,	Ю ПОДАТОЦИТЕ! да се пратат до НБРСМ!		
						ЛИСТА Н	А ГРЕШКИ		
				Матичен број	Датум	Валута	Грешка		
				4064488	10.11.2019		Не постои слог за валута 807		
			Прик	аз на грешки					
нбрсм								Контакт тел. за техничка	помош: 02 3108 555

Слика 17

Потребно е субјектот да ги исправи овие грешки, по што ја повторува истата постапка како и при внесувањето на податоците (проверка, потпиши, сними). Оваа постапка се повторува се додека постојат грешки и се додека овластениот менувач не ги исправи.

Податоците ќе бидат испратени до НБРМ со појавување на пораката што следи:

		~						- • ×
	<u> </u>	🗿 http:/	/diiis2012/r	menuva	i/XMLSignSaveKUM.aspx?Greska=OK	✓ C Searce	ج	III ★ \$\$ ♥
Eile	s2012 Edit	View	Favorites	Tools	Help			
					 Народна банка на I	СССС Република Северна Македониј	a	
Почет								д менувачко работење
					V	НФОРМАЦИИ		
					Успешно пратени податоци за д	екада: 01.11.2019 - 10.11.2019, валути: 3	6,807.	
						Назад		
НБРСІ								ка помош: 02 3108 555
<								>

Слика 18

2.4.1.2 Внесување преку форматот "xml"

За да се изврши внесувањето преку шема (формат "xml"), потребно е податоците да се сместени во формат на "xml". За да се сместат податоците во информацискиот систем на HБРМ, се спроведува постапка за нивно прифаќање. Со притискање на копчето <Browse> се појавува прозорец каде што треба да го означите документот којшто ги содржи податоците (xml). Откако ќе биде означен, со притискање на копчето <Upload XML file> се појавува прозорецот како на сликата 20.

Attp://diiis2012/menu	waci/Vnos.aspx?Greska=	≡OK				✓ ♂ Search		- م
2012 × 🖸	1							
<u>Edit View Favorites Too</u>	ls <u>H</u> elp							
				R				
		Hapo	одна банка на	Република Се	верна Македо	онија		
а страна. Страна за најавување								
			Кори	сник:ImeEMBS Prezim	EM BS			
			Mar	гичен број: 4064488- N	BRM			
			2	01.11.2019 10	.11.2019			
			за перио,	д:				
						Browse	Upload XML file	
					КУПЕНИ			
	Валута	Почетна состојба	Странска	ефектива		10	-	
			Резиденти	Нерезиденти	странски чек	куповен курс	примања во денари	
	1	2	3	4	5	6	7	
	036 AUD 🗸	0	0	0	0	0	0	
			ПРОД	АДЕНИ				
	Странска	ефектива	Продадена странска ефектива	Предадени странски чекови на	Продажен курс	Издавања во денари	Крајна состојба	
	гезиденти	Перезиденти	на овластени оанки	овластена оанка				
	8	9	10	11	12	13	14	
	0	0	0	0	0	0	0	
						Сними при	времено	
		Іроверка	Листа на г	пратени податоци				

Слика 19

На сликата 20 е прикажан чекорот што следи откако ќе се притисне на <Upload XML file>. Се активира копчето <Сними во привремената табела> и со негово притискање податоците се пренесуваат во привремениот простор на информацискиот систем на НБРМ и се појавуваат како на сликата 16. Потоа следи постапката за проверка на логичката исправност како и постапките за потпишување и снимање објаснети во точка 2.4.1.1.

Слика 20

2.4.2 Промена на податоци

Корисникот има можност да прави промена на веќе внесените податоци во времениот простор во предвидениот рок за доставување податоци. Доколку има потреба од промена во одреден податок, се притиска на врската за <Одбери> (слика 21), при што во горниот дел од формата се пополнуваат одбраните податоци. Го одбираме податокот којшто сакаме да го промениме, промената се врши со притискање на копчето <Сними привремено>, при што се јавува порака за нејзино прифаќање. Потоа следи постапката за проверка (логичка контрола), потпишување и снимање.

Слика 21

Исто така, ако менувачот ги има доставено податоците од прометот остварен со менувачкото работење, при што утврдува дека има потреба од нивна промена во законски дозволениот рок, има можност да ја оствари промената. Промената ќе се врши така, што ќе се избришат внесените податоци. Со притискање на копчето <Бриши - внесени податоци>, се формира xml-датотека. Таа се потпишува (со притискање на копчето <Бриши>) и со притискање на <Сними> се врши комплетното бришење на сите податоци за соодветниот менувач и соодветната декада. Потоа треба да следи постапката за повторно внесување на податоците (постапката е претходно објаснета).

2.4.3 Известувања од НБРМ

Со избор на копчето *< Известувања од НБРМ*> (во формата за внос, слика 21) се прикажува нова страница со линкови кон дадени известувања (слика 22).

			- 🗆 X
(←) → Ø http://diii	s2012/menuvad	Vnos.aspx?Greska=OK • C Search	<u>, २</u> + ★ ₩ 🙂
🥔 diiis2012	× 📑		
<u>File E</u> dit <u>V</u> iew F <u>a</u> v	rorites <u>T</u> ools	Help	
		Народна банка на Република Северна Македонија	
Почетна страна Страна		Декаден извештај за промет реал	изиран од менувачко работење
		ИЗВЕСТУВАЊЕ ОД НАРОДНАТА БАНКА ОД 23.03.2011 година	
		Упатство за дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за менувачки работи	
		Известување за одговорот на прашање поставено од овластен менувач	
		Известување за престанок на употреба на старите лични карти	
		Известување од Амбасадата на САД за нова банкнота од 100 долари	
		Упатството за менувачко работење верзија 2.2	
(1	Н <mark>ОВО)</mark> Упа	ството за изменување на Упатството за спроведување на Одлуката за менувачки работи, Службен Весник	бр. 89/18
		Назад	
НБРСМ		Контакт тел.	за техничка помош: 02 3108 555
<			

Слика 22

2.4.4 Известување за времено отсуство од работа

Со избор на копчето "Известување за времено отсуство од работа, (слика 21) се прикажува нова страница за внос на времени отсуства (слика 23).

Слика 23

На оваа страница се внесуваат потребните податоци (избор на тип на отсуство, забелешка доколку има, телефонски број, датум од, и датум до), се клика на копчето <*Контрола на внесени податоци>*, (по што се прикажува прозорец со порака "*Продолжете со дигитално потпишување …*", слика 25) потоа на копчето <*Потпиши>*, и на крај <*Сними>*. За прикажување на листа на веќе внесените времени отсуства, се избира копчето <*Листа на пратени податоци*>, со што се прикажува нова страница (слика 24).

← → 🦉 http://dii	iis2012/menuvaci/Ner	abotenje.aspx			Ŧ	C Search				ر	- □ 2 - 11 1	i⊃ ★¤	×
🥑 diiis2012	× 📑												
<u>File Edit View Fa</u>	vorites Jools <u>H</u> elp	)											
Tioverna crpana (Crpana :													ľ
Ha	зад												
	Избери	Матичен број	Датум од прекин	Датум до прекин	Причина	Причина опис	Број на денови	Статус	СтатусОпис				l.
	Избери	4064488	21.11.2019	21.11.2019	ДР	Друго	1	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	02.11.2019	15.11.2019	БО	Боледување	14	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	31.10.2019	31.10.2019	бО	Боледување	1	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	21.10.2019	21.10.2019	ДР	Друго	1	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	17.10.2019	17.10.2019	БО	Боледување	1	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	10.10.2019	15.10.2019	ДР	Друго	6	I	Коригирано во НБРСМ				
	Избери	4064488	19.02.2019	28.02.2019	ДР	Друго	10	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	01.12.2014	15.01.2015	60	Боледување	46	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	20.11.2014	28.11.2014	го	Годишен Одмор	9	e	Внесено електронски				
	Избери	4064488	08.06.2014	13.06.2014	60	Боледување	6	e	Внесено електронски				
	Листа на прате	ни податоци за отсуства од: 4	064488.										
			За бришење, избере	те податоци од листата	а погоре.								
									_				
	Контрола на из	браните податоци											

Слика 24

inttp://dilis2012/menuvaci/iverabotenje.aspx		• C search		
File Edit View Eavorites Tools Help				
i De For Tra Bourn Toon Tra	Народна банка на Репу	блика Северна Македонија		
Почетна страна. Страна за најарување		n		ран ол менулачко работење
Назад				
	Внесените по, Продолжете со диг	датоци се во ред. ктално потпишување		
Вид на отсус	ГВО: БО Боледување 💟	За Боледување или Друго, преку писмо или телес писмено известување (боледување од лекар или , НБРСМ Дирекција за ВСЛ.	факс да се достави друг документ), до	
3a6ene	JKа: Внесете забелешка			
Телефон за кон	1234567			
Дату	од: 27.11.2019			
Дату	до: 27.11.2019			
Контрола на внесени податоци				
нбрсм				жничка помош: 02 3108 555

Слика 25

На оваа страница (слика 24) се прикажува листа на пратени времени отсуства, кои може да се изберат и да се бришат, доколку се исполнети одредени услови.

Доколку се сака да се брише некое времено отсуство од листата, прво се клика на линкот *«Избери»* (од горната табела. Понатаму треба да се клика на копче *«Контрола на избраните податоци »* (по што се прикажува прозорец со порака "Продолжете со потпишување ...", слика 26), *«Потпиши»* и на крај *Бриши»*.

	http://	diiis2012/n	nenuvaci	i/ListaNerabotenie.aspx			-	C Search	luu			Q ~~,~~		× # @
diiis2012	9 map///	amseore/	×	, elstariteraboren jetaspx				O Scaren						
<u>F</u> ile <u>E</u> dit	<u>V</u> iew	F <u>a</u> vorites	Tools	<u>H</u> elp										
				_										^
		Назад												
			Избери	Матичен број	Датум од прекин	Датум до прекин	Причина	Причина опис	Број на денови	Статус	СтатусОпис			
			Избери	4064488	21.11.2019	21.11.2019	др	Друго	1	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	02.11.2019	15.11.2019	БО	Боледување	14	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	31.10.2019	31.10.2019	БО	Боледување	1	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	21.10.2019	21.10.2019	ДР	Друго	1	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	17.10.2019	17.10.2019	БО	Боледување	1	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	10.10.2019	15.10.2019	ДР	Друго	6	I	Коригирано во НБРСМ			
			Избери	4064488	19.02.2019	28.02.2019	ДР	Друго	10	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	01.12.2014	15.01.2015	БО	Боледување	46	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	20.11.2014	28.11.2014	го	Годишен Одмор	9	e	Внесено електронски			
			Избери	4064488	08.06.2014	13.06.2014	БО	Боледување	6	e	Внесено електронски			
		Í			Избраните Продолжете со ,	а податоци се во ред. дигитално потпишувањи	e							
		Конт	грола н	а избраните податоци										
нбрсм											Контакт тел.	за техничка пом	10ш: 02 3101	8 555 🗡

Слика 26

2.4.5 Видови грешки

При активирање на проверката за грешки (логичка контрола) се контролираат и се појавуваат следниве видови грешки:

Грешна почетна состојба Почетната состојба не е еднаква со крајната од претходното известување за соодветната валута - само за менувачи, не и за банки Грешна крајна состојба Крајната состојба не се да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Негативна крајна состојба Крајната состојба не се да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податокот за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за куповниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не опотребен податок за продажни курс Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не опотребен податок за продажни курс Доколку е пополне барем еден податок за продажниот курс Недостасува податок за продажен и издавања во денари и издавања во денари и или издавања	Тип на грешка	Опис
од претходното известуване за соодветната валута - само за менувачи, не и за банки Грешна крајна состојба Крајната состојба не е пресметковно точна - само за менувачи, не и за банки Крајната состојба не смее да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Не е потребен податок за куповниот курс Грешка во износот на куповниот курс Педостасува податок за куповниот курс Грешен продажен курс Грешен продажен курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс Грешен продажен курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс Грешен продажен курс Педостасува податок за продажен курс Педостасува податок за продажен курс Пестои слог за валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7) Недостасува податок издавања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Недостасува податок примањ	Грешна почетна состојба	Почетната состојба не е еднаква со крајната
валута - само за менувачи, не и за банки Грешна крајна состојба Крајната состојба не спресметковно точна - само за менувачи, не и за банки Негативна крајна состојба Крајната состојба не смее да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3, +-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за куповниот курс Не е потребен податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за купени девизи, потребен е и податокот за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Решен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3, +-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен ополнување на податокот за продажниот курс Не е потребен податок за продажниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок ко во други колони, наместо податок ко во други колони, издавања во денари, колона 7 и 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона		од претходното известување за соодветната
Грешна крајна состојба Крајната состојба не спресметковно точна - само за менувачи, не и за банки Негативна крајна состојба Крајната состојба не смее да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи, потребен е и податокот за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен опополнување на податокот за продажниот курс Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен полопли кррс Недостасува податок за продажниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 на продаток за придата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок ко сораток ко денари или и двете (колона 7 и 13) Не остребен податок из		валута - само за менувачи, не и за банки
само за менувачи, не и за банки Негативна крајна состојба Крајната состојба не смее да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за куповниот курс Грешен продажен курс Доколку податоците за продажниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Недостасува податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок за продажниот курс За валутата 807 е потребен податок 3а продажниот курс За валутата 807 постои податок во други колони, наместо податок во други За валутата во денари и или и двете (колона 7 и 13) Постои непотребен податок к за примања во денари или	Грешна крајна состојба	Крајната состојба не е пресметковно точна -
Негативна крајна состојба Крајната состојба не смее да биде негативна - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс - само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс - само за менувачи, не и за банки Не е потребен податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи, се 0, тогаш не е потребен одаток за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс - Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс - Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс - Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продажниот курс (-2, 		само за менувачи, не и за банки
- само за менувачи, не и за банки Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен сололнување на податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен пополнување на податокот за продажниот курс Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок за продажниот курс За валутата 807 е потребен податок За валутата 807 постои податок во колоната за продажниот курс Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се послон непотребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок издавања во денари (колона 7 и 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7) Доколку е по	Негативна крајна состојба	Крајната состојба не смее да биде негативна
Грешен куповен курс Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4) Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен ополонување на податокот за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен е и податок за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Доколку податоците за продадени девизи се продажниот курс Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен о пополнување на податокот за продажниот курс Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребен о пополнување на податокот за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Доколку е пополнет барем еден податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 постои податок во други колони, наместо податок ко во колоната за примања во денари и издавања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за продаток (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари и или издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (ко		- само за менувачи, не и за банки
Негативна крајна состојба Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребен податок за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за куповниот курс Прешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3, +-4) Не е потребен податок за продажен курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Недостасува податок за продажен курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Не потребен податок за продажни курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Доколку податоците барем еден податок за продадени девизи, потребен е и податок та продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок во дорти за валутата 807 е потребен податок За валутата 807 постои податок во денари и издавања во денари и издавања во денари и издавања во денари и издавања во денари и или издавања во денари и издавања во денари или издавања во денари или издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок ка торадток за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во д	Грешен куповен курс	Грешка во износот на куповниот курс (+-2, +- 3,+-4)
Не е потребен податок за куповниот курс Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за куповниот курс Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи, потребен е и податокот за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продажниот курс Недостасува податок за продажен курс Доколку е пополнет барем еден податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 За валутата 807 е потребен податок за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок во колоната за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 и 13) Недостасува податок примања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7)<	Негативна крајна состојба	
Недостасува податок за куповниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку е пополнет барем еден податок усс (-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи, потребен е и податок за продадени и своток као одаток као за примања во денари и или и двете (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок као да се пополнува податок за примања во денари или и здавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7)	Не е потребен податок за куповниот курс	Доколку податоците за купени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за куповниот курс
Грешен продажен курс Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4) Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Недостасува податок за продажен курс Доколку е пополнет барем еден податок за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок во колоната за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок за примања во денари или и двете (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари и (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7)	Недостасува податок за куповниот курс	Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи, потребен е и податокот за куповниот курс
Не е потребен податок за продажниот курс Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс Недостасува податок за продажни курс Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи, потребен е и податокот за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок во денари и издавања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок во други колони, наместо податок во колоната за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари или издавања во денари и издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари или издавања во денари и издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари или издавања во денари и издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари или издавања во денари или издавања во денари (колона 13) Постои непотребен податок за примања во денари или издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	Грешен продажен курс	Грешка во износот на продажниот курс (+-2, +-3,+-4)
Недостасува податок за продажен курс Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи, потребен е и податокот за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) За валутата 807 постои податок во други колони, наместо податок во колоната за примања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок са а примања во денари или и двете (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок са а примања во денари или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок примања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известемо за валута	Не е потребен податок за продажниот курс	Доколку податоците за продадени девизи се 0, тогаш не е потребно пополнување на податокот за продажниот курс
курс продадени девизи, потребен е и податокот за продажниот курс Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок за валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари и издавања во денари и или и двете (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари и издавања во денари, колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари девизи на резиденти или нерезиденти ики инерезиденти ики инерезиденти ики и нерезиденти ики и нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7)	Недостасува податок за продажен	Доколку е пополнет барем еден податок за
Не постои слог за валутата 807 Недостасува податок за валутата 807 За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) За валутата 807 постои податок во други колони, наместо податок во колоната за примања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари или издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за примања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7)	курс	продадени девизи, потребен е и податокот за продажниот курс
За валутата 807 е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	Не постои слог за валутата 807	Недостасува податок за валутата 807
само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Ледостасува податок примања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	За валутата 807 е потребен податок	За валутата 807 постои податок во други
издавања во денари (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	само за примања во денари и	колони, наместо податок во колоната за
или и двете (колона 7 и 13) Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	издавања во денари (колона 7 и 13)	примања во денари или издавања во денари
Не е потребен податок само за примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) Постои непотребен податок (не треба да се пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута		или и двете (колона 7 и 13)
примања во денари и издавања во денари (колона 7 и 13) пополнува податок за примања во денари или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	Не е потребен податок само за	Постои непотребен податок (не треба да се
денари (колона 7 и 13) или издавања во денари, колона 7 или 13, поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	примања во денари и издавања во	пополнува податок за примања во денари
поради тоа што валутата е различна од 807) Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	денари (колона 7 и 13)	или издавања во денари, колона 7 или 13,
Недостасува податок издавања во денари (колона 13) Доколку е пополнет барем еден податок за купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута		поради тоа што валутата е различна од 807)
денари (колона 13) купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	Недостасува податок издавања во	Доколку е пополнет барем еден податок за
Податок за издавања во денари (колона 13) Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	денари (колона 13)	купени девизи (колона 3, 4 или 5) потребен е
Недостасува податок примања во денари (колона 7) Доколку е пополнет барем еден податок за продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута		податок за издавања во денари (колона 13)
денари (колона 7) продадени девизи на резиденти или нерезиденти (колона 8 или 9) потребен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута Немате известено за валута	Недостасува податок примања во	доколку е пополнет барем еден податок за
Нерезиденти (колона 8 или 9) потреоен е додаток за примања во денари (колона 7) Непостоечка шифра на валута	денари (колона 7)	продадени девизи на резиденти или
Непостоечка шифра на валута		перезиденти (колона о или 9) потребен е
		додаток за принчагва во депари (колона 7)
	Немате известено за валута	

2.5 Контрола на сертификатот

Во прилог на ова Упатство, се дадени основните насоки за проверка на сертификатот. Комплетните упатства за инсталација на сертификатите со подетални објаснувања се дадени на интернет-страниците на овластените издавачи. Откако корисникот ќе го инсталира сертификатот, потребно е да направи проверка на неговата исправност.

За да видиме дали сертификатот е правилно инсталиран се одбира "Internet Options" од менито "Tools".

Слика 27

Од "Content", притиснете на "Certificates".

		Internet	Options		? ×						
General	Security Privacy	Content	Connections	Programs	Advanced						
Certifica	tes Use certificate	s for encryp	ted connections	s and identif	ication.						
Clear SSL state Certificates Publishers											
AutoCon	nplete		1								
	AutoComplete on webpages a for you.	stores previ and suggests	ous entries matches	Settin	gs						
AutoComplete stores previous entries Settings on webpages and suggests matches for you. Feeds and Web Slices Feeds and Web Slices provide updated Feeds and Web Slices provide updated Settings Feeds in Internet Explorer and other programs. Settings											
OK Cancel Apply											
		Слик	a 28								

0,11110 20

Откако ќе го внесете успешно, притиснете на "View".

Certificates				? ×
Intended purpose:				•
Personal Other People In	termediate Certification Au	ithorities 🗍 Tru	sted Root Certificatior	
Issued To	Issued By	Expiratio	Friendly Name	
🔛 Xime Xprezime	KIBS Verba Class 3 CA	06.04.2010	<none></none>	
Import Export	<u>R</u> emove		<u>A</u> dvano	ed
Certificate intended purpose			View	
			<u>lo:</u>	se

Слика 29

2.5.1 Сертификати од КИБС

Доколку сертификатот е набавен од КИБС, тогаш треба да ги имате карактеристиките дадени во продолжение. Податокот за електронската пошта се наоѓа во "SUBJECT", во полето "Е", додека пак матичниот број се наоѓа во "SUBJECT", во полето "SERIALNUMBER".

Certificate 2
General Details Certification Path
Certificate Information
This certificate is intended for the following purpose(s): • All application policies
* Refer to the certification authority's statement for details. Issued to: Xime Xprezime
Issued by: KIBS Verba Class 3 CA
Valid from 06.04.2009 to 06.04.2010
Issuer <u>Statement</u>
ОК

Слика 30

eneral	Details	Certification Pat	th				
Show:	<all></all>		~				
Field			Value	^			
- Ve	rsion		V3				
ESe	rial numbe	er	01 00 00 00 00 01 20 7b 64 72.	🗉			
= Sig	nature al	gorithm	sha 1RSA				
Iss	uer	-	KIBS Verba Class 3 CA, Verba				
🚍 Va	lid from		Monday, April 06, 2009 13:28:.				
🖃 Va	lid to		Tuesday, April 06, 2010 13:28				
- Su	bject		4064488, xime.xprezime@xco				
EPu	blic key		RSA (1024 Bits)	~			
SERIAL E = xin OU = X O = Xo G = Xin SN = X CN = X CN = X	NUMBER ne, xprezin (oddel rganizacij ne prezime jrezime ime Xprez	= 4064488 ne@xcompany.co a iime	om.mk				
			Edit Properties	2			

Слика 31

2.5.2 Сертификати од Телеком

Ако пак сертификатот е набавен од **Македонски телекомуникации**, со притискање на <View> *мора* да ги добивате следниве карактеристики:

Certificate
General Details Certification Path
Certificate Information
This certificate is intended for the following purpose(s): •Proves your identity to a remote computer •1.3.6.1.4.1.18560.1.1.1.0 •Smart Card Logon
* Refer to the certification authority's statement for details
Issued by: MTnet CA
Valid from 14.10.2009 to 14.10.2010
Y You have a private key that corresponds to this certificate.
Issuer <u>S</u> tatement
OK

Слика 32

Податокот за име и презиме мора да стои во"Subject", "CN".

ertificate	? 2
General Details Certificati	ion Path
Show: <all></all>	¥
Field	Value
Version	V3
E Serial number	40 b6 55 9a
Signature algorithm	sha 1RSA
E Issuer	MTnet CA, MTnet, MK
Valid from	Wednesday, October 14, 200
🖃 Valid to	Thursday, October 14, 2010 1
Subject	Testo Cvetkovski, MTnet CA,
Public key	RSA (1024 Bits)
OU = MTnet CA O = MTnet CA C = MK	
	Edit Properties Copy to File
	Слика 33

Податок за *електронска пошта* мора да стои во "Subject Alternative Name", "RFC822 Name" :

General	Details	Certification Pat	h				
<u>S</u> how:	<all></all>		~				
Field			Value	•			
Ce	rtificate P	olicies	[1]Certificate Policy:Policy Ide				
1.	3.6.1.5.5	.7.1.3	30 0a 30 08 06 06 04 00 8e 46				
1.	3.6.1.4.1	.18560.2.1	16 07 31 32 33 34 33 32 31				
TO Su	bject Alte	rnative Name	RFC822 Name=testo.cvetkov	٦			
CF	L Distribu	tion Points	[1]CRL Distribution Point: Distr				
Au 🔁	ithority Ke	ey Identifier	KeyID=44 46 46 9c 28 ac d8 ed				
💽 Su	bject Key	Identifier	49 89 74 46 83 7a 4a 5e				
1.	2.840.113	3533.7.65.0	30 0a 1b 04 56 37 2e 30 03 02 👔	•			
RFC82	2 Name=1	testo.cvetkovski@	ûtest1.mt.net.mk				
		F	Edit Properties	_			

Слика 34

Податок за *матичен број* мора да стои во поле 1.3.6.1.4.1.18560.2.1:

ertifica	ite							?
General	Details	Certific	ation Pat	h				
<u>S</u> how:	<all></all>				~			
Field				Valu	e			
ESu	bject			Test	o Cvetkovs	ki, MTn	et CA,	
🖃 Pul	blic key			RSA	(1024 Bits)			
Pri	vate Key	Usage P	eriod	30/22	2 80 Of 32	30 30 3	9 31 30	=
En	hanced K	ey Usage	e	Clien	t Authentio	ation (1	1.3.6.1	
Ce	rtificate P	olicies		[1]Ce	ertificate P	olicy:Po	licy Ide	
1.3	3.6.1.5.5	7.1.3		30 0a	a 30 08 06	06 04 0	0 8e 46	
1.3	3.6.1.4.1	.18560.2	2,1	16 0	7 31 32 33	34 33 3	2 31	
Sul	bject Alte	rnative l	Name	RFC8	322 Name =	testo.c	vetkov	~
16 0 31	7 31 3	2 33	34 33	32	123 1	432		
			E	dit Prop	perties		py to File.	)

Слика 35

2.6 Шема за документ во форматот "ХМL"

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<xs:schema xmlns="http://tempuri.org/Menuvaci.xsd" xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmlns:msdata="urn:schemas-microsoft-com:xml-
msdata" elementFormDefault="gualified" attributeFormDefault="ungualified">
      <xs:element name="xmlDataSet" msdata:IsDataSet="true">
             <xs:complexType>
                   <xs:sequence>
                          <xs:element name="dsMenuvaci">
                                <xs:complexType>
                                       <xs:choice maxOccurs="unbounded">
                                             <xs:element name="Menuvaci">
                                                    <xs:complexType>
                                                          <xs:sequence>
                                                                 <xs:element name="VALUTA">
                                                                       <xs:simpleType>
                                                                              <xs:restriction base="xs:string">
                                                                                    <xs:length value="3"/>
                                                                              </xs:restriction>
                                                                       </xs:simpleType>
                                                                 </xs:element>
                                                                 <xs:element name="POC_SOST" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="KUP_STR_EFEKT_REZ" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="KUP_STR_EFEKT_NEREZ" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="KUP_STR_CEK" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="KUP KURS" type="xs:double"/>
                                                                 <xs:element name="DR PRIM" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="PROD_STR_EFEKT_REZ" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="PROD_STR_EFEKT_NEREZ" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="PROD_STR_EFEKT_OVLBANKI" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="PROD_STR_CEK_OVLBANKI" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="PROD_KURS" type="xs:double"/>
                                                                 <xs:element name="DR_IZD" type="xs:decimal"/>
                                                                 <xs:element name="KRAJ_SOST" type="xs:decimal"/>
                                                          </xs:sequence>
                                                    </xs:complexType>
```

</xs:schema>

```
</xs:element>
                                 </xs:choice>
                                 <xs:attribute name="MB" use="required">
                                        <xs:simpleType>
                                               <xs:restriction base="xs:string">
                                                      <xs:length value="7"/>
                                               </xs:restriction>
                                        </xs:simpleType>
                                 </xs:attribute>
                                 <xs:attribute name="DatumOd" type="xs:date" use="required"/>
                                 <xs:attribute name="DatumDo" type="xs:date" use="required"/>
                           </xs:complexType>
                    </xs:element>
             </xs:sequence>
             <xs:attribute name="Id" type="xs:string" use="required" fixed="Data"/>
      </xs:complexType>
</xs:element>
```